

मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र

आयोजित

जागतिक महिला दिनानिमित्त

अनुभव लेखन

कशासाठी? – लिंगभाव (Gender) समतेसाठी

‘स्त्री जन्माला येत नाही, तर ती घडवली जाते’, या सीमॉन द बोव्हारच्या वाक्यातील मर्म आपण सारे जाणतो; आणि म्हणून पुरुषही जन्माला येत नाही, तर तोही घडवला जातो, याची जाणीवही सीमॉनचे हे वाक्य आपल्याला करून देते. स्त्रियांनी आणि पुरुषांनी कसे वागावे, याविषयी आपल्या पुरुषप्रधान समाजाच्या पारंपरिक चौकटी ठरलेल्या आहेत; आणि त्यानुसार सर्वांना लहानपणापासून वाढवले जाते. ह्या चौकटी जाचक ठरायला लागल्यावर काही व्यक्तींनी – स्त्री, पुरुष, तृतीय पंथी – त्या नाकारायला सुरुवात करून सांविधानिक समतेची कास धरलेली दिसते आहे.

आपल्या अनेक समाजसुधारकांच्या प्रयत्नांमुळे आज स्त्रिया मोठ्या प्रमाणात शिक्षण घेऊ लागल्या असल्या, तरी आजही घराबाहेर पडून नोकरी-व्यवसाय करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या तुलनेत अल्प आहे. त्यासाठीही अनेकींना त्यांच्या-त्यांच्या पातळीवर लहान-मोठे संघर्ष करावे लागत आहेत. हे संघर्ष कधी कौटुंबिक पातळीवरील असतात, तर कधी नोकरी-व्यवसायातील. प्रत्येकीने कधी ना कधी लिंगभाव असमानतेला तोंड दिलेले असते आणि सावकाश का होईना, काही प्रमाणात का असेना ती असमानता समानतेकडे झुकवण्यात ती यशस्वीही झालेली असते. असे संघर्ष कधी कौटुंबिक पातळीवर सातत्यात आत घरात येण्याचे असतील किंवा घरकाम, शिक्षण, नोकरी, करिअर, लग्न, मुलांचे संगोपन इ. साठीचे असतील; तर कधी नोकरी-व्यवसायाच्या ठिकाणी मिळालेल्या भेदभावाचे असतील. पुरुषप्रधानता केवळ स्त्रियांच्या विकासालाच मारक आहे असे नव्हे, तर माणूस म्हणून जगण्यासाठी पुरुष आणि तृतीय पंथी यांचाही ही पुरुषप्रधानता तितकाच कोंडमारा करते.

समता हे आपल्या संविधानातील एक महत्त्वाचे मूल्य आहे. त्या दृष्टीने स्त्री, पुरुष, तृतीय पंथी यांनी आपल्या जगण्यात लिंगभाव समता आणण्यासाठी केलेले प्रयत्न, संघर्ष, अनुभव या उपक्रमासाठी लिहून पाठवायचे आहेत. आपले हे अनुभव इतरांनाही लिंगभाव समता आणण्यासाठी प्रेरणादायी ठरतील.

स्त्रियांसाठी :- लिंगभाव समतेसाठी केलेल्या संघर्षाचे अनुभव लिहिताना घरातल्या आणि घराबाहेरच्या संघर्षाला तुम्ही कसे तोंड दिले, या संघर्षात तुमचे नातेवाईक – आई, वडील, भाऊ, पती, बहीण इ. - किंवा मित्रमैत्रिणी, कार्यालयीन सहकारी यांचा तुम्हांला पाठिंबा मिळाला का? कशाप्रकारे मिळाला? कोणत्या

अडचणी आल्या? या संघर्षात संबंधितांना लिंगभाव समतेची जाणीव करून देण्यात तुम्ही यशस्वी झालात का? याविषयीचे अनुभव लिहून पाठवायचे आहेत.

पुरुषांसाठी :- तुमच्या नात्यातल्या – आई, बहीण, मुलगी, पत्नी इ. - किंवा मैत्रीण, कार्यालयीन सहकारी यांच्यावर बाई म्हणून होत असलेल्या अन्यायावर तुम्ही काय भूमिका घेतली? त्या स्त्रीच्या संघर्षात तुम्ही कसे सहकार्य केलेत? याविषयीचे अनुभव लिहून पाठवायचे आहेत.

तृतीय पंथीयांसाठी :- स्त्री-पुरुष यांच्यापेक्षा आपण वेगळे आहोत, याची जाणीव झाल्यावर आपल्या कुटुंबाने, नातेवाईकांनी, मित्रमैत्रीणींनी तुम्हांला स्वीकारले का? त्यांची काय भूमिका होती? त्यांच्या प्रतिक्रियांना, वागण्याला तुम्ही कसे तोंड दिले किंवा कसे स्वीकारले? याविषयीचे अनुभव लिहून पाठवायचे आहेत.

चला, सांविधानिक मूल्ये स्वीकारू या । लोकशाही जगण्यात आणू या ॥

लेखनासाठी सूचना :-

१. सदर उपक्रम सर्वांसाठी खुला आहे.
२. आपले अनुभव मराठी भाषेत पाठवावेत.
३. अनुभव लेखन पाठवताना पुढील अटी लक्षात घ्याव्यात :
 - अ. शब्दमर्यादा ७०० ते १२००.
 - आ. लेखन काल्पनिक किंवा तात्त्विक स्वरूपाचे नसावे, तर अनुभवाधारित असावे.
 - इ. लेखन शक्यतो युनिकोड - टंकलिखित असावे. ते शक्य नसेल तर सुवाच्य हस्ताक्षरात लिहून, अक्षरे स्पष्ट दिसतील असे फोटो काढून त्यांची पीडीएफ पाठवावी. सुद्ध्या इमेजसचा (फोटोंचा) विचार केला जाणार नाही.
४. आपले अनुभव लेखन <https://forms.gle/EjnmX6jvspa7cEh48> या गूगल अर्जावरील माहिती भरून त्यावर पाठवावे.
५. 'कशासाठी? – लिंगभाव समतेसाठी' या विषयावर अनुभव लेखन पाठवणाऱ्या व्यक्तीचाच अर्ज ग्राह्य धरला जाईल.
६. अधिक माहितीसाठी ८६६९०५८३२५ (प्रणव सलगरकर) या व्हॉट्सअॅप क्रमांकावर संदेश (मेसेज) पाठवून संपर्क साधावा.
७. दिनांक २५ फेब्रुवारी २०२२ ते २५ मार्च २०२२ या काळात आलेले लेखनच ग्राह्य धरले जाईल.

८. मुख्य निवडणूक अधिकारी कार्यालयाकडून निवडक लेखांचे पुस्तक प्रकाशित केले जाईल. पुस्तकात लेख प्रसिद्ध करताना त्यात आपल्या नावाचा उल्लेख करायचा की नाही, याविषयीचा निर्णय संबंधित व्यक्तीचा असेल.
९. निवडक लेखांना 'पुन्हा स्त्री उवाच' या संकेतस्थळावर प्रसिद्धी देण्यात येईल.
१०. आलेल्या अनुभव लेखनातून पुस्तकासाठी लेख निवडण्याचा अंतिम निर्णय परीक्षक आणि आयोजक यांच्याकडे राहिल.
११. एखाद्या सहभागीच्या लेखनावर अन्य कुणी स्वामित्व हक्क सांगितल्यास त्याची पडताळणी करण्याची जबाबदारी सदर व्यक्तीची असेल.

hnterail

श्रीकांत देशपांडे
प्रधान सचिव आणि मुख्य निवडणूक अधिकारी